

не лише рівень предметної компетентності учнів, а й сформованість у них умінь планувати власну навчально-пізнавальну діяльність, самоорганізовуватися, моделювати свою поведінку для реалізації успіху в проектній діяльності.

Ключові слова: метод проектів, проектна діяльність учнів, уроки української мови.

Список використаних джерел

1. Бакум З. П. Теоретико-методичні засади навчання фонетики української мови в гімназії: монографія. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2008. 338 с.
2. Ващенко Л. С. Погляди на оцінювання рівнів сформованості компетентностей учнів загальноосвітніх навчальних закладів. *Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практика реалізації*: матеріали методол. семінару 3 квіт. 2014 р., м.Київ: [у 2 ч.]. Ч.1. Київ: Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2014. С. 186–193.
3. Нищета В. А. Технологія життєтворчих проектів на уроках української мови та літератури : [навч. посібник]. Харків : Основа, 2009. 153 с.
4. Попова Л. Метод проектів на уроках української мови в старших класах: проблеми і перспективи оцінювання. *Українська мова і література в школі*. 2017. № 4. С. 50–53.

НАПРЯМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

*Редько Валерій,
докт. пед. наук, доцент,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

Тенденції оновлення цілей і змісту сьогоденної шкільної іншомовної освіти [1] зумовлюють пошук нових пріоритетів у навчанні цього предмета, оскільки вивчення іноземної мови зазвичай розпочинається саме в закладах загальної середньої освіти, і базові знання, навички та вміння формуються в цих навчальних установах.

Зміст компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов передбачає формування в учнів ключових і міжкультурної іншомовної комунікативної як

предметної з її структурними компонентами компетентностей. Їх формування засобами іноземної мови не є одноразовим видом діяльності у кожному класі. Робота в цій сфері зумовлюється тематикою спілкування, визначеною навчальною програмою. Серед ключових компетентностей є такі, формування яких відбувається постійно, у різних обсягах упродовж усього процесу навчання іноземної мови у закладах загальної середньої освіти. А є компетентності, вибіркоче формування яких можливе лише у межах окремих тем спілкування у певних класах. Окрім того, формування деяких ключових компетентностей може здійснюватись інтегровано у межах кількох тем на різних етапах навчання. А це означає, що навчальна діяльність у певному класі, спрямована на формування деяких ключових компетентностей, може не відбуватись.

Компетентнісно орієнтоване навчання іноземної мови доцільно розглядати не тільки як процес формування ключових компетентностей, але й також міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності як предметної з усіма її компонентами (мовною, мовленнєвою, соціокультурною, загальнонавчальною). А відтак, цей феномен варто трактувати в таких аспектах:

1) міжкультурна іншомовна комунікативна компетентність учнів – це сукупність набутих учнями знань, умінь, навичок, способів діяльності, ставлень, мотивів, необхідних для усвідомленого виконання комунікативних дій, спрямованих на оволодіння іншомовним спілкуванням у межах вимог навчальної програми для кожного класу;

2) міжкультурна іншомовна комунікативна компетентність – це інтегрована характеристика особистості школяра, яка передбачає оволодіння досвідом іншомовного спілкування в усній та письмовій формах у межах програмових вимог і засвоєння культурних цінностей народу, мова якого вивчається, що здійснюється у формі діалогу культур;

3) формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності – це діяльність, яку має організовувати вчитель у межах таких структурних

компонентів: – *мотиваційного* (ставлення учнів до навчання й усвідомлення соціальної потреби в оволодінні іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування, ціннісні орієнтації); – *когнітивного* (знання, уміння, навички, досвід іншомовної комунікативної діяльності); – *діяльнісного* (способи і форми виконання навчальних дій, спрямованих на усвідомлене оволодіння іншомовною комунікативною діяльністю); – *контрольно-оцінного* (самооцінювання і самоконтроль рівня власних навчальних досягнень); – *рефлексивного* (самоаналіз, самооцінка, самокорекція процесу і результатів навчання).

Результати аналізу відповідної наукової літератури, власний педагогічний і науковий досвід та усвідомлення дидактичної та методичної сутності проблем, які постають сьогодні перед шкільною іншомовною освітою України, дозволили визначити основні завдання, які сприяють формуванню у сучасного вчителя іноземної мови готовності до якісного виконання ним професійних обов'язків в умовах компетентісно орієнтованого навчання: володіти знаннями з теоретичних основ методики навчання іноземних мов і суміжних з нею наук та уміти їх ефективно використовувати у шкільній практиці; володіти ефективними видами і формами навчальної діяльності з формування в учнів ключових і міжкультурної іншомовної комунікативної компетентностей, передбачених шкільною програмою з іноземних мов; уміти раціонально і ефективно організовувати навчальний процес з формування в учнів умінь з основних видів мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння (монолог, діалог), читання, письма; вміти ефективно і раціонально здійснювати підготовку до уроку як основної форми освітнього процесу; вміти проводити ефективний контроль рівня сформованості знань, навичок і вмінь учнів відповідно до мети і завдань певного етапу навчання та застосовувати рефлексію щодо результатів своєї діяльності; вміти добирати засоби навчання, які дидактично доцільно і методично виправдано слугують ефективними механізмами досягнення мети уроку; вміти раціонально планувати як увесь навчальний процес, так і урок як один із його компонентів; володіти формами і

видами позаурочної діяльності, яка сприяє успішному досягненню загальної мети навчання іноземної мови у школі; вміти творчо аналізувати чинні підручники іноземних мов як основні засоби навчання, визначати й усвідомлювати в їх змісті теоретико-методичні положення прийнятої концепції навчання та вміти ефективно використовувати їх у власній педагогічній діяльності; творчо аналізувати та дидактично доцільно використовувати основні тенденції розвитку сучасної методики та теорії навчання іноземних мов; формувати в учнів ставлення до іноземної мови як до важливого засобу міжкультурного спілкування й механізму вербального взаєморозуміння з представниками різних мов і культур у сучасному глобалізованому соціумі; формувати в собі готовність до постійного професійного самовдосконалення.

Отже, усе значене комплексно сприяє набуттю вчителем досвіду, який з роками може удосконалюватись, якщо сам учитель дбатиме про це і буде зацікавленим у власному професійному зростанні.

Ключові слова: вчитель іноземної мови, компетентнісно орієнтоване навчання.

Список використаних джерел

1. Іноземні мови. 5–11 класи: навчальні програми та методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу в 2018–2019 навчальному році. Харків : Видавництво «Ранок», 2018. 256 с.
2. Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи : Бібліотека з освітньої політики. Київ : К. І. С., 2004. 112 с.
3. Локшина О. І. Європейська довідкова рамка ключових компетентностей для навчання впродовж життя: оновлене бачення 2018 року. *Український педагогічний журнал*. 2019. № 3. С. 21–30.
4. COUNCIL RECOMMENDATION of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning (Text with EEA relevance) (2018/C 189/01)